

(Texte en FR à la suite du texte en NL)

Bericht van de FOD Justitie
Team Support – Partners – Centrale dienst Gerechtskosten
01-12-2023

Gerechtskosten – Nieuwe regels voor een snellere en doeltreffendere verwerking van de kostenstaten

In de loop van 2023 werd een federale audit uitgevoerd met betrekking tot de werking van de taxatie- en vereffeningsbureaus en het beheer van de gerechtskosten in het algemeen. Na afloop van die audit werden verschillende aanbevelingen geformuleerd met het oog op een doeltreffendere verwerking van de gerechtskosten.

In welke zin heeft die federale audit betrekking op de prestatieverleners op het vlak van gerechtskosten?

Een van de aanbevelingen van die audit vraagt de administratie om toe te zien op de correcte toepassing van de regelgeving inzake gerechtskosten, en in het bijzonder om de praktijken in overeenstemming te brengen met de regelgeving, met name op het vlak van de tarieven. Door de regels uit de regelgeving correct toe te passen, kunnen ze ook eenvormig worden toegepast door de verschillende taxatiebureaus, wat moet leiden tot een snellere verwerking van de kostenstaten en uiteindelijk tot kortere betalingstermijnen voor de prestatieverleners.

Concreet betekent dit dat de tolerantie die in het verleden kon worden aanvaard door de administratie voortaan niet langer wordt toegestaan.

Onder tolerantie worden de financiële voordelen verstaan, die niet uitdrukkelijk worden voorzien in de wetgevende en reglementaire teksten, en die in het verleden werden toegestaan door de toenmalige leidinggevendenden binnen de administratie.

Wat zijn de gevolgen voor de verwerking van de kostenstaten van de prestatieverleners op het vlak van de gerechtskosten.

Enkel reglementaire prestaties komen in aanmerking om opgenomen te worden in de kostenstaten, eventueel aangevuld met bepaalde modaliteiten en omstandigheden waarin de regelgeving voorziet (bijvoorbeeld urgentie of nachtwerk), en die worden betaald volgens het tarief dat is opgenomen in de jaarlijkse omzendbrief inzake de indexerings van de tarieven die gelden in strafzaken en de daarmee gelijkgestelde kosten zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Wanneer een forfaitair bedrag is voorzien voor een bepaalde prestatie, zoals bijvoorbeeld voor het vervoer van stoffelijke overschotten, wordt dat bedrag betaald als tegenprestatie voor alle handelingen en verrichtingen die noodzakelijk zijn om die prestatie waardig en correct uit te voeren, en is er geen supplement toelaatbaar.

Voorts spreekt het voor zich dat wanneer een prestatie forfaitair wordt vergoed, die forfaitaire vergoeding niet kan worden gecumuleerd met de toekenning van enig uurtarief. We passen ofwel de ene, ofwel de andere wijze van vergoeding van de prestatie toe.

Zo kan voor tolkprestaties de wachtvergoeding per uur ook niet worden gecumuleerd met de forfaitaire annulatievergoeding. Op grond van artikel 4 van het koninklijk besluit van 22 december 2016 tot vaststelling van het tarief voor prestaties van vertalers en tolken in strafzaken op vordering van de gerechtelijke overheden, heeft een tolk namelijk recht op een wachtvergoeding van 34 euro per uur dat hij moet wachten (te berekenen vanaf het uur waarop hij werd opgeroepen in de rechtbank om die prestatie te verrichten) vooraleer hij zijn prestatie(s) kan verrichten + het uurtarief van 48 euro voor de betaling van zijn prestatie(s). In dat geval kan de tolk geen annulatievergoeding vragen indien een van de geplande prestaties werd geannuleerd, maar ten minste één ervan behouden blijft.

Hieronder vindt u voor de duidelijkheid de verschillende gevallen die voortvloeien uit de toepasselijke tekst:

1° Er waren één of meerdere afzonderlijke prestaties gepland voor een dag, die allemaal zijn geannuleerd.

Overeenkomstig artikel 5, 4°, van het voornoemde koninklijk besluit heeft de tolk recht op een compensatie van een vol uur wachttijd en verder niets. In de geest van het voornoemde artikel 4 is het evenwel toelaatbaar dat de volledige wachttijd wordt betaald aan de tolk indien hij gevolg heeft gegeven aan de oproeping, en verschillende uren heeft moeten wachten vooraleer hij verneemt dat de opdracht(en) geannuleerd is(zijn), in plaats van dat hij enkel de compensatie van één uur wachttijd ontvangt dat is voorzien voor een annulatie.

2° Er waren verschillende prestaties gepland, waarvan er één of meerdere zijn geannuleerd, maar er ook één of meerdere behouden blijven (er blijft ten minste één prestatie behouden).

Overeenkomstig artikel 4 van het voornoemde koninklijk besluit heeft een tolk recht op een wachtvergoeding van 34 euro per uur dat hij moet wachten (te berekenen vanaf het uur waarop hij werd opgeroepen in de rechtbank om die prestatie te verrichten) vooraleer hij zijn prestatie(s) kan verrichten + het uurtarief van 48 euro voor de betaling van zijn prestatie(s). Hij heeft geen enkel recht op de betaling van een annulatievergoeding.

De toeslag van 15% (exclusief btw) voor tolkprestaties waarbij gebruik wordt gemaakt van een tolkkoffer als infectie-werend materiaal is niet voorzien in de reglementering/tariefschalen. Deze maatregel was gerechtvaardigd in het kader van de COVID-crisis, doch deze crisis ligt al maanden achter ons. Als deze toeslag nu nog wordt gevraagd, zal ze niet meer aanvaard worden.

Administratieve vereenvoudiging voor dienstverleners.

Er dient te worden opgemerkt dat de federale audit de administratie aanbeveelt om een administratieve vereenvoudiging door te voeren met het oog op het verbeteren van de efficiëntie en de snelheid van het proces van controle en verwerking van gerechtskosten.

Deze administratieve vereenvoudiging zal met name de vorm aannemen van een herziening van de regelgeving, wat een wijziging zal vereisen van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en van het koninklijk besluit van 15 december 2019 tot uitvoering ervan.

De administratieve vereenvoudigingsmaatregelen zullen in de loop van 2024 in werking treden.

Welke gevolgen heeft de aanbeveling voor de beroepen ingediend bij de directeur-generaal in geval van betwisting van de beslissing van het taxatiebureau?

Op grond van artikel 6 van de wet van 23 maart 2019 kan de directeur-generaal enkel kennisnemen van beroepen tegen beslissingen van de taxatiebureaus, voor zover die betrekking hebben op het toegepaste tarief, de berekening van de vergoeding en haar eventuele supplementen. Daaruit volgt dat de directeur-generaal niet bevoegd is voor de behandeling van beroepen die betrekking hebben op de weigering van betaling wegens de niet-naleving van de termijn van zes maanden. Die beroepen moeten worden ingediend bij de Raad van State.

Bijgevolg zal de directeur-generaal niet langer de betaling kunnen aanvaarden van kostenstaten die meer dan 6 maanden na de datum van de uitvoering van de prestatie worden ingediend indien de vertraging gerechtvaardigd is door overmacht, zoals het geval waarbij de vertraging werd veroorzaakt door een laattijdige goedkeuring van de opdrachtgever, en niet door enige nalatigheid van de prestatieverlener.

Aangezien het onaanvaardbaar is dat een prestatieverlener zijn vergoeding verliest wanneer hij zelf niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor de vertraging, zal het centraal bureau gerechtskosten in strafzaken, in opdracht van de Minister van Justitie, de taxatiebureaus opdragen om vanaf 1 januari 2024 bij de beoordeling wegens overschrijding van de termijn van 6 maanden rekening te houden met overmacht ingeroepen door de prestatieverlener.

Vanaf wanneer worden die nieuwe regels toegepast?

De administratie heeft voorzien in een termijn om de prestatieverleners de mogelijkheid te bieden zich rustig aan te passen aan de nieuwe toepassing die voortvloeit uit de federale audit.

De aanbeveling zal pas ten uitvoer worden gelegd voor de kostenstaten die bij het taxatiebureau worden ingediend vanaf 1 januari 2024.

**Message du SPF Justice
Team Support – Partners – Bureau Central Frais de Justice
01-12-2023**

Frais de justice - Nouvelles règles pour plus de rapidité et d'efficacité de traitement des états de frais

Pendant le cours de l'année 2023, un audit fédéral a été réalisé concernant le fonctionnement des bureaux de taxation et de liquidation et la gestion en général des frais de justice. Au terme de cet audit, plusieurs recommandations ont été émises en vue de rendre plus efficace le traitement des frais de justice.

En quoi les prestataires de services en matière de frais de justice sont-ils concernés par cet audit fédéral ?

L'une des recommandations de cet audit demande à l'administration de veiller à l'application correcte de la réglementation en matière de frais de justice, et tout particulièrement de mettre en conformité les pratiques et la réglementation, notamment en ce qui concerne les tarifs. L'application correcte des règles issues de la réglementation contribuera à mettre en place une application uniforme de celles-ci

par les différents bureaux de taxation et il doit en résulter une accélération du traitement des états de frais et au final une réduction des délais de paiements au bénéfice des prestataires de services.

Concrètement, ceci signifie que les tolérances qui ont pu être acceptées dans le passé par l'administration ne seront dorénavant plus admises.

Par tolérances, il faut entendre des avantages financiers qui ne sont pas consacrés par des textes légaux et réglementaires et qui ont été consentis dans le passé par de précédents dirigeants au sein de l'administration.

Quelles sont les conséquences pour le traitement des états de frais des prestataires en matière de frais de justice ?

En clair, pourront seules être prises en considération par les états de frais les prestations réglementaires, éventuellement assorties de certaines modalités et circonstances prévues par cette réglementation (ex : urgence ou travail de nuit), et payées selon le tarif repris dans la circulaire annuelle relative à l'indexation des tarifs des frais de justice en matière pénale et des frais assimilés publiée au Moniteur belge.

A titre d'exemple, lorsqu'un montant forfaitaire est prévu en contrepartie d'une prestation déterminée, telle que le transport de dépouilles mortelles, ce montant est payé en contrepartie de l'ensemble des actes et opérations nécessaires afin d'accomplir ladite prestation de façon digne et correcte et aucun supplément n'est admissible.

Et en outre, il est évident que lorsqu'une prestation est rémunérée au forfait, cette rémunération forfaitaire ne peut être cumulée avec l'octroi d'un quelconque tarif horaire. On n'appliquera que soit l'un, soit l'autre mode de rémunération de la prestation.

De même et en matière d'interprétariat, on ne saurait cumuler l'indemnité horaire d'attente avec l'indemnité forfaitaire d'annulation. En effet, selon l'article 4 de l'arrêté royal du 22 décembre 2016 fixant le tarif des prestations des traducteurs et interprètes en matière répressive sur réquisition des autorités judiciaires, l'interprète a droit à l'indemnité d'attente de 34 euros par heure d'attente (à calculer à partir de l'heure à laquelle il était requis au tribunal afin d'accomplir cette prestation) avant de pouvoir accomplir sa (ou ses) prestation(s) + le tarif horaire de 48 euros en paiement de sa (ou ses) prestation(s). Dans ce cas de figure, l'interprète ne peut réclamer une indemnité d'annulation si l'une des prestations prévues a été annulée mais qu'au moins l'une d'entre elles est maintenue.

Voici pour plus de clarté les différents cas de figure tels qu'ils ressortent du texte applicable :

1° Une ou plusieurs prestations distinctes étaient planifiées pour une journée et toutes sont annulées

Conformément à l'article 5, 4° de l'arrêté royal précité, l'interprète a droit à une compensation d'une heure entière de temps d'attente et rien de plus. Toutefois, et dans l'esprit de l'article 4 précité, il est admissible que soit payé la totalité du temps d'attente à l'interprète s'il s'est rendu à la convocation et doit attendre plusieurs heures avant d'apprendre que la (ou les) mission(s) est (sont) annulée(s), au lieu de ne recevoir que la compensation d'une heure prévue pour l'annulation.

2° Plusieurs prestations étaient planifiées et une ou plusieurs sont annulées mais une ou plusieurs sont maintenues (au moins une prestation est maintenue)

Conformément à l'article 4 de l'arrêté royal précité, l'interprète a droit à l'indemnité d'attente de 34 euros par heure d'attente (à calculer à partir de l'heure à laquelle il était requis au tribunal afin d'accomplir cette prestation) avant de pouvoir accomplir sa (ou ses) prestation(s) + le tarif horaire de 48 euros en paiement de sa (ou ses) prestation(s). Aucun droit à indemnité d'annulation n'est prévu et ne doit être payé.

Par ailleurs, la majoration de 15% (hors TVA) pour les prestations effectuées avec un dispositif électronique permettant d'éviter les infections n'est pas prévue par la réglementation tarifaire. Cette mesure trouvait sa justification dans le contexte de la crise sanitaire, lequel a disparu depuis des mois. Si cette majoration est encore demandée, elle ne sera pas acceptée.

Simplification administrative en faveur des prestataires de services.

Il est à noter que l'audit fédéral recommande à l'administration de procéder à une simplification administrative en vue d'améliorer l'efficacité et la rapidité du processus de contrôle et de traitement des frais de justice.

Cette simplification administrative se traduira notamment par un remaniement de la réglementation, ce qui va nécessiter une modification de la loi du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et son arrêté royal d'exécution du 15 décembre 2019.

Les mesures de simplification administrative commenceront à être mises en œuvre pendant le cours de l'année 2024.

Quelles sont les conséquences de la recommandation pour les recours auprès du Directeur général en cas de contestation de la décision du bureau de taxation ?

D'après l'article 6 de la loi du 23 mars 2019, le directeur général ne peut connaître que des recours des décisions des bureaux de taxation que pour autant que celles-ci se rapportent au tarif appliqué, le calcul de l'indemnité et les suppléments éventuels. Il en résulte que le directeur général n'est pas compétent pour traiter des recours qui concernent le refus de paiement pour non-respect du délai de 6 mois. Ces recours doivent être introduit devant le Conseil d'Etat.

En conséquence, le Directeur général ne pourra plus accepter le paiement d'états de frais introduits plus de 6 mois après la date de la prestation si ce dépassement de délai est justifié par la force majeure, comme c'est le cas lorsque le dépassement est causé par une approbation tardive de la part du requérant et non par une négligence du prestataire.

Vu qu'il n'est pas acceptable qu'un prestataire de services soit privé de sa rémunération alors qu'il n'est pas responsable du retard, le bureau central des frais de justice donnera, au nom du Ministre de la Justice, instruction aux bureaux de taxation de prendre en considération à partir du 1er janvier 2024 l'existence d'une force majeure invoquée par le prestataire de services dans l'appréciation du refus pour cause de dépassement du délai de 6 mois.

Quand ces nouvelles règles seront-elles mises en application ?

L'administration a prévu un délai afin de permettre aux prestataires de services de s'adapter sans précipitation au nouvel environnement qui découle de l'audit fédéral.

La recommandation ne sera mise à exécution qu'en ce qui concerne les états de frais introduits auprès du bureau de taxation à partir du 1er janvier 2024.